

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62

СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід

<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Підсекція 1		
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97

<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Артемов Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Вавуліч Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

3. Національні особливості, тут грає роль ментальність, ставлення до тих, чи інших подій в історії та чи є держава багатонаціональна.

4. Культурні традиції та гендерні переваги, наприклад у США жінка ніколи не ставала президентом, тоді як у європейській країнах це стає все більш актуально.

5. Міфологія, лідерів характеризують, як образи міфічних героїв.

6. Особливості сприйняття, наприклад червоний колір – це колір агресії, тому його не бажано використовувати у своєму образі.

7. Географічні й кліматичні умови. Сюди входить також специфіка сільського й міського населення.

Також для зниження іміджу конкурента і створення негативної реклами використовуються такі методи:

- метод «клапана», тобто переведення громадської думки з позитиву на негатив. Навіть найсильніші кандидати при вмілій атаці на них можуть виявитися в програвші;

- метод «живої мішені», тобто перенесення (трансферту) негативу з одного об'єкта на інший;

- метод «краплі», при якому постійна, систематична подача критичного матеріалу поступово створює у споживача інформації відповідний негативний образ. Хрестоматійним прикладом використання такого методу «краплі» в часи «холодної» війни в США стала негативна реклама проти Б. Голдуотера, що зображувала його прихильником ядерної війни. На екрані з'являлася дівчинка, яка обриває пелюстки ромашки і рахує в зворотному порядку від дев'яти до одного. Потім лунав ядерний вибух, на тлі якого звучав голос Л. Джонсона: «Такі ставки... Ми повинні або полюбити один одного або вмерти». Ці кадри сотні разів показувалися по телебаченню і виявилися настільки нищівними для Б. Голдуотера, що всі мітинги передвиборчої кампанії були прикрашені плакатами: «Голосуйте за Голдуотера і відправляйтеся на ядерну війну»;

- метод «підказки» як спосіб роботи з масовою аудиторією: демонстрація в явній формі знаків, що підтверджують вірність обраної інтерпретації для конкретної ситуації. Підказка ніби виводить розуміння ситуації на заздалегідь заданий рівень;

- «резонансна технологія»: використання раптового інтересу масової свідомості до чогось. У цьому випадку мають на увазі два можливі варіанти розвитку ситуації: коли приходиться підтвердження чуткам, що довго бродили, або коли реальна політична кон'юнктура вступає в протиріччя з образом лідера.

Отже, технології формування іміджу політичного лідера – це специфічні та різноманітні способи, засоби, прийоми та методи, за допомогою яких формується образ політичного лідера. Їх використання залежить від багатьох особливостей, серед яких чільне місце займають: мовні, культурні, національні, законодавчі тощо.

Левицький Андрій

*(студент 3 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”,
наук. керівник – к.політ.н. Хаврук І.А.)*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ

«Кращий світ можливий» - це гасло антиглобалістів сьогодні об'єднує всіх, хто намілюється кинути виклик владі світових і національних владних еліт. Великим соціальним перетворенням минулого завжди передувало формування нових суспільних ідеалів.

Термін „електронна демократія” (electronic democracy) вперше з'явився в США і досить швидко став загальноновживаним у багатьох країнах світу. В широкому сенсі це означає можливість залучення громадян до активнішої участі у справах суспільства завдяки використанню комп'ютерних приладів та мереж телекомунікацій.

Аналіз ролі Інтернету як гаранта демократії є одним з найперспективніших напрямів у політичній теорії. Р. Даль вважає, що демократія на практиці вже пережила кілька революцій, до того ж її прихильники часто навіть не дуже розуміли, що коїться. Л. Гроссман зазначає, що з розвитком нових комунікативних технологій приходиться нова, третя велика епоха демократії

Інтернет забезпечує можливість індивідуального впливу на уряд та його політику. Е. Коррадо і Ч. Фейрстоун відзначають, що Інтернет може забезпечити спілкування громадян з урядом „без посередників”, а також зменшити залежність простих громадян від виборних посадових осіб, політичних партій та угруповань, захищаючи свої економічні інтереси. Інтернет, надаючи широкі можливості для обміну інформацією, з одного боку, посилює вплив простих громадян на політику, а з іншого – послабить вплив тих, кому нині належать засоби масової інформації. Отже, чим більше можливостей для громадян безпосередньо спілкуватися з урядом, тим, можливо, більш залученими до політики вони стануть, а чим

більшим буде їх залучення, тим сильнішою буде і їх привабливість як особистостей.

Згідно з так званою „комунітаристською” точкою зору, Інтернет сприятиме перебудові зв'язків між різними соціальними шарами населення. Основна функція Інтернету полягатиме у формуванні й розвитку суспільства. На думку Х. Рейнольда, спільнота складається тоді, коли люди взаємодіють в мережі Інтернет досить довго, внаслідок чого між ними утворюються міцні зв'язки, а Інтернет позбавляє цей процес від обмежень, обумовлених фізичною віддаленістю у просторі. Таке позбавлення спільноти від обмежень, які накладаються географічним місцерозташуванням, розширює те, що нині зветься локальною спільнотою, до масштабів держави чи й усього світу в цілому.

На цьому очікуванні будується ширший спектр можливостей: збільшення взаєморозуміння, зростання поваги до думки інших, усунення дискримінації за расовою чи статевою ознакою, створення спільних цінностей. Якщо популістська теорія стосується змін у взаємодії громадян з урядом, то очікування прихильників комунітаристської теорії базуються на посиленні взаємодії громадян між собою.

Менші витрати на організацію колективних дій завдяки Інтернету будуть найбільш вигідними для певної групи населення, а саме тієї, яка або перебуває за межами традиційних державних і приватних організацій, не залучена до бізнесу, або не є частиною будь-яких професійних організацій

У таких країнах як Естонія вже давно голосують он-лайн. Це дає їм можливість уникнути фальсифікації виборів, відпадає потреба у виборчих дільницях, і залученні значних коштів, підрахунок голосів здійснюється оперативніше, за одно перед тим як поставити галочку за якогось кандидата ти можеш прочитати його біографію і передвиборчу програму он-лайн, що на простих бюлетенях ти не зробиш.

В Україні це теж можна зробити на практиці, створити сайт на якому громадяни України, які перебувають за кордоном, зможуть проголосувати з будь-якої частини світу, відпаде потреба у створенні виборчих дільниць в посольствах і консульствах. Також можна спростити подачу заявки в суд, подаючи її он-лайн, у випадку порушення вашого виборчого права.

Кожен громадянин зможе обговорювати той чи інший закон, аналізувати кожну поправку, подавати свої пропозиції, або взагалі суспільство зможе колективно голосувати за той чи інший закон без парламенту. Таким чином, соціально-мережевий рух, безпосередньо

залучить громадян до участі у виробленні та прийнятті політичних рішень, і стає інструментом прямого народовладдя.

Громадяни зможуть створювати власні партії на зразок соціальних мереж без лідерів і керівників, де вони будуть спільно обговорювати ті чи інші рішення політику своєї партії на рівноправних умовах. Видавати спільні рішення і подавати спільні законопроекти. Але це може призвести до перетворення прийняття законів в постійний референдум, що може призвести до маніпулювання думкою населення.

Безумовно, держава зацікавлена наситити інформаційними технологіями свої служби, аби ті мали можливість оперативніше та якісніше приймати рішення. В першу чергу, служби з підвищеною часткою відповідальності, а також пов'язані зі створенням обліку різного виду: матеріальних ресурсів, фізичних і юридичних осіб, їх прибутків. Так автоматизація робить суспільство більш прозорим для держави.

Електронний уряд (англ. e-Government) – це модель державного управління, яка заснована на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій з метою підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею. Електронний уряд являє собою модель управління, у якій вся сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх зв'язків і процесів підтримується й забезпечується відповідними інформаційно-комп'ютерними технологіями. Іншими словами, необхідною умовою переходу до електронного уряду є широка інформатизація всіх процесів у звичайній діяльності міністерств, відомств, місцевих органів виконавчої влади, причому як внутрішніх, так і зовнішніх.

Саме поняття «електронного уряду» на Заході з'явилося на початку 90-х років, реалізовуватися ж практично воно почало тільки наприкінці 90-х. Однак, першим у світі ідею урядового порталу реалізував Сінгапур. Портал не тільки надає інформацію про державні органи, але й дозволяє зробити деякі дії, для яких раніше населення було змушене відвідувати державні установи. Сервер підтримує кілька розділів: бізнес, оборона, освіта, зайнятість, охорона здоров'я, житло, правопорядок і т. д. У розділі «Сім'я» можна одружитися, у розділі «Правопорядок» – можна відправити в поліцію повідомлення про певну подію. Кожна державна установа підтримує свій сектор.

Законодавча система США пішла далі всіх у процедурному підході до фіксації змін у житті суспільства, тому не дивно, що саме ця держава стала однією з перших у розробці електронного уряду.

Ще в 1997 р. американська адміністрація виступила з ініціативою «Удосконалення урядової діяльності через нові технології», а в 2000

р. і стартував проект FirstGov, що об'єднав близько 20 000 сайтів державних органів різних рівнів. Проект здійснювався в кілька етапів: до 2002 р. проводилися нескладні операції (наприклад, оформлення водійських ліцензій, заповнення деяких електронних документів), з 2002 по 2005 р. – створювався єдиний сайт електронного уряду, що дозволив американцям спілкуватися в Інтернеті як із представниками федерального уряду, так і з органами урядування штатів і міст.

У Європі лідером є Великобританія – з 2000 р. реалізується програма “E-citizen, e-business, e-government” («Електронний громадянин, електронний бізнес, електронний уряд») у рамках проекту «Стратегічної структури для обслуговування суспільства в інформаційному столітті». Програма передбачає розвиток і використання всіх електронних видів державних послуг – вони можуть надаватися через Інтернет, мобільний зв'язок, цифрове телебачення, центри обслуговування викликів (кол-центри). Громадяни можуть одержувати в Інтернеті довідки і документи, подавати скарги і заяви, заповнювати податкові декларації, отримувати реакцію на свої запити в режимі онлайн.

Виділяють наступні рівні реалізації моделі Електронного уряду:

- «Уряд – громадянам» (Government 2 Citizens, G2C; організація зворотного зв'язку з громадянами). З введенням систем G2C громадяни зможуть набагато менше стояти в чергах за типовою інформацією, довідками і формами. Бюджет заощаджує при цьому значні ресурси на адміністрування типових процедур, а громадяни – час і свої гроші.

- «Уряд – бізнесу» (Government 2 Business, G2B; відносини державних органів і бізнесу).

Це автоматизація податкових виплат, проведення електронних тендерів на постачання продукції тощо. Уряд Швеції вже пересвідчився, що при переході на електронну систему закупівель економія коштів становить 50%. Система виявилася настільки ефективною, що державними установами Швеції проводиться близько 95% закупівель через електронні канали.

- „Уряд – уряду” (Government 2 Government, G2G; автоматизація відносин і документообігу між відомствами). G2G – частина об'єднаної інформаційної системи, що забезпечує виконання таких задач: керування роботою державного апарату; координація діяльності регіональних управлінь і територіальних підрозділів; ведення внутрішнього діловодства.

Основним принципами побудови електронного уряду є:

- надання послуг у будь-який момент часу;

- забезпечення конфіденційності і виконання правил інформаційної безпеки.

Беззастережна орієнтація на думку громадян при реалізації нововведень.

Зупинити процес поширення електронної демократії неможливо. Як неможливо зупинити технічний прогрес; заборонити польоти в космос, експерименти з клонування або розвитку поновлюваних джерел енергії. Смію припустити, що саме розповсюдження прямої електронної демократії, в т.ч. соціально-мережових рухах, визначить майбутній розвиток політичної системи розвинутих країн світу.

Осадчук Олена

(студентка 2 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”, наук. керівник – к.політ.н. Наумов А.С.)

ПОЛІТИЧНИЙ ІМІДЖ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ

При формуванні ефективного іміджу політика необхідно враховувати моральні цінності народу, котрі складають основу його свідомості. Йдеться про риси лідера, які хоче бачити в них народ, та які дозволяють лідереві здійснювати свої функції, в тім числі й переконувати електорат у правильності обраного рішення. Важливість цього аспекту пов'язана ще й з тим, що в цілому світі значно зросла залежність лідера від населення. Лідер не має можливості реалізувати свою політику, не спираючись на широку підтримку народу.

В демократичному суспільстві політики повинні постійно підтверджувати легітимність свого перебування на високих посадах. Інакше кажучи, їм постійно, або, принаймні, у передвиборчий період, доводиться переконувати громадськість у тому, що вони гідні її репрезентувати.

Іміджева політична кампанія будується з використанням набору традиційних прийомів. З одного боку, політик намагається стати одним із нас. З іншого – він не може бути таким як ми, бо навіщо тоді його обирати. У нього мають бути харизматичні риси, він мусить активно демонструвати почуття агресивності, суперництва, його завжди мають супроводжувати різні помічники та охоронці, що додає значущості особі лідера. Що б там з ним не було, але в жодному разі глядачі не повинні помітити, що він хворий, погано себе почуває або є розгубленим чи схвильованим.

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50 **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011